

Sammanfattning

Rättshjälpen i ett mål angående ogiltigförklaring av avskedande har tillåtits fortsätta i ett fall då biträdet har anmält till rätten att tidsåtgången för bitrådets arbete har närmat sig 100 timmar.

ARBETSDOMSTOLENBESLUT
2003-09-10
StockholmBeslut nr 68/03
Mål nr B 57/03

KLAGANDE

D.H. i SOLLENTUNA

Ombud och rättshjälpsbiträde: advokaten Folke Breitbardt, Öberg & Heijne
Advokatbyrå KB, Sturegatan 32, 114 36 STOCKHOLM

MOTPART

Domstolsverket, 551 81 JÖNKÖPING

SAKEN

Fråga om fortsatt rättshjälp enligt 34 § rättshjälpslagen

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts, avd. 3, beslut den 29 april 2003 i mål nr T 4985-01

Tingsrättens beslut, se bilaga.

D.H. har yrkat att Arbetsdomstolen med ändring av tingsrättens beslut skall förordna att hans rättshjälp skall fortsätta och att förmånen av rättshjälpsbiträde skall omfatta 50 timmar utöver 100 timmar.

Domstolsverket har medgett bifall till överklagandet.

D.H. har till stöd för sitt överklagande anfört i huvudsak följande.

I förevarande fall rör det sig om en arbetstvist där motparten är vida överlägsen honom i vad avser resurser att lägga ned på processen. Tvisten är synnerligen omfattande med bevisupptagning utomlands. Huvudförhandlingen har ställts in två gånger på grund av motpartens agerande. Handläggningen har därför blivit ryckig och krävt förberedelser inför två huvudförhandlingar. Det krävs därför åtskillig tid utöver 100 timmar för att kunna slutföra processen i tingsrätten. Härutöver kan antas att även om han vinner målet i tingsrätten så kommer motparten att driva målet vidare i Arbetsdomstolen för att om möjligt sätta ekonomisk press på honom.

Verket har anfört sammanfattningsvis följande.

Enligt 15 § rättshjälpslagen omfattar förmånen av rättshjälpsbiträde ersättning för arbete i högst 100 timmar, om inte annat beslutas enligt 34 § samma lag. Möjligheten att enligt sistnämnda bestämmelse besluta att rättshjälpen

skall fortsätta efter det att 100 timmars arbete lagts ned skall tillämpas endast i undantagsfall. Som exempel på sådana undantagsfall har i förarbetena bl.a. angetts arbetstvister där den rättssökandes motpart är ett större företag med stora resurser att lägga på en process (se prop. 1996/97:9 s. 145). Ett annat exempel på när denna ventil kan tillämpas är enligt nämnda proposition den situationen att en ekonomiskt stark motpart lyckas förhålla en process. Målet, som rör ogiltigförklaring av avskedande, har varit utsatt till huvudförhandling som måst ställas in två gånger på grund av att motpartens vittnen ändrat sina uppgifter respektive uttalat att de inte vill närvara vid huvudförhandlingen. Det nu aktuella ärendet tillhör de angivna exempel på situationer där rättshjälp utöver 100 timmars arbete kan beviljas. Det har begärts att rättshjälp skall utökas med ytterligare 50 timmar. Domstolsverket anser att omständigheterna är sådana att skäl att bevilja rättshjälp utöver 100 timmars arbete föreligger. Domstolsverket medger därför bifall till överklagandet.

Skäl

Ett av Domstolsverket lämnat medgivande av rättssökandes överklagande i rättshjälpsärende skall inte frångås om inte alldeles speciella skäl föranleder därtill, se NJA 1985 s. 592 och NJA 1994 s. 696. Sådana skäl föreligger inte i detta fall. Överklagandet skall alltså bifallas med verkan att rättshjälp skall fortsätta och förmånen av rättshjälpsbiträde omfatta 50 timmar utöver 100 timmar.

Arbetsdomstolens avgörande

Med ändring av tingsrättens beslut förordnar Arbetsdomstolen att D.H:s rättshjälp skall fortsätta och att förmånen av rättshjälpsbiträde skall omfatta 50 timmar utöver 100 timmar.

Ledamöter: Michaël Koch, Carina Gunnarsson och Kristina Andersson.
Enhälligt.

Sekreterare: Kristina Andersson

Tingsrättens beslut (ledamot: Lars Ivarsson)

Folke Breitbardt har, med hänvisning till 34 § rättshjälpslagen, anmält att det arbete som hittills lagts ned på tvisten närmar sig 100 timmar. Det har yrkats att rättshjälpen utsträcks till att avse ersättning för ytterligare 50 timmar.

BESLUT

Skäl

Enligt 34 § första stycket rättshjälpslagen skall rättshjälpen upphöra när det arbete som rättshjälpsbiträdet har rätt till ersättning för uppgår till 100 timmar, om inte annat beslutas enligt andra stycket. Det andra stycket innehåller nämligen en s.k. ventil som ger domstolen möjlighet att besluta att taket på 100 timmar får överskridas. Av förarbetena till lagstiftningen framgår att denna möjlighet skall tillämpas ”endast i ett fåtal undantagsfall” (prop 1996/97:9 s 145).

I förarbetena sägs vidare att gränsen bör vara möjlig att överskrida i arbets-tvister där den rättssökandes motpart är ett större företag med stora resurser att lägga ned på en process. Vidare sägs att det någon gång kan vara rimligt att gränsen överskrids i en angelägenhet som är av stort intresse från prejudikatsynpunkt och som av detta skäl prövas i flera instanser. Även tröskel-effekterna och nackdelarna med att en nästan avslutad tvist förblir oavslutad nämns som skäl för den s.k. ventilen, exempelvis den situationen att gränsen på 100 timmar nås inför eller rent av mitt under pågående huvudförhandling eller under förlikningsförhandlingar som har förutsättningar att bli lyckosamma.

I rättsfallet NJA 2000 s 390 har Högsta domstolen uttalat att det, med hänsyn till det besparingssyfte som angetts som skäl för begränsningen av rättshjälpen, bör krävas alldeles särskilda omständigheter för att låta rättshjälpen fortsätta sedan bitrådets arbetsinsats nått 100 timmar, i all synnerhet när den fortsatta arbetsinsatsen inte inskränker sig ett fåtal timmar.

Det är i detta fall fråga om en arbetstvist i vilken D.H. har en motpart som synes ha stora resurser att lägga ned på processen. Sedan en utsatt huvudförhandling på två dagar nyligen ställts in, har tingsrätten fattat beslut om bevisupptagning vid utländsk domstol. De nu berörda omständigheterna talar för att låta rättshjälpen fortsätta.

Andra omständigheter talar mot att utsträcka rättshjälpen. Av betydelse är att den fortsatta arbetsinsatsen för rättshjälpsbiträdet inte inskränker sig till ett fåtal timmar. Den aktuella tvisten gäller inte heller någon fråga av principiellt intresse. Det måste också betonas att rättshjälpsbiträdet vid planerandet och utförandet av sitt arbete har haft att utgå från och anpassa sig efter att rättshjälp normalt inte utgår för mer än 100 timmars arbete.

En samlad bedömning leder till att det inte föreligger sådana alldeles särskilda omständigheter som krävs för att utsträcka rättshjälpen.

Tingsrättens beslut

Det finns inte skäl att utsträcka rättshjälpen utöver 100 timmars arbete. Rättshjälpen för D.H. skall därför upphöra när det arbete som Folke Breitbardt har rätt till ersättning för enligt rättshjälpslagen uppgår till 100 timmar.